

**MÖNSTERÅS
KOMMUN**

Diarienummer
Påbörjad
Antagen av MBN
Laga kraft
Genomförandetid

2024/368
2025-01-30

5 år

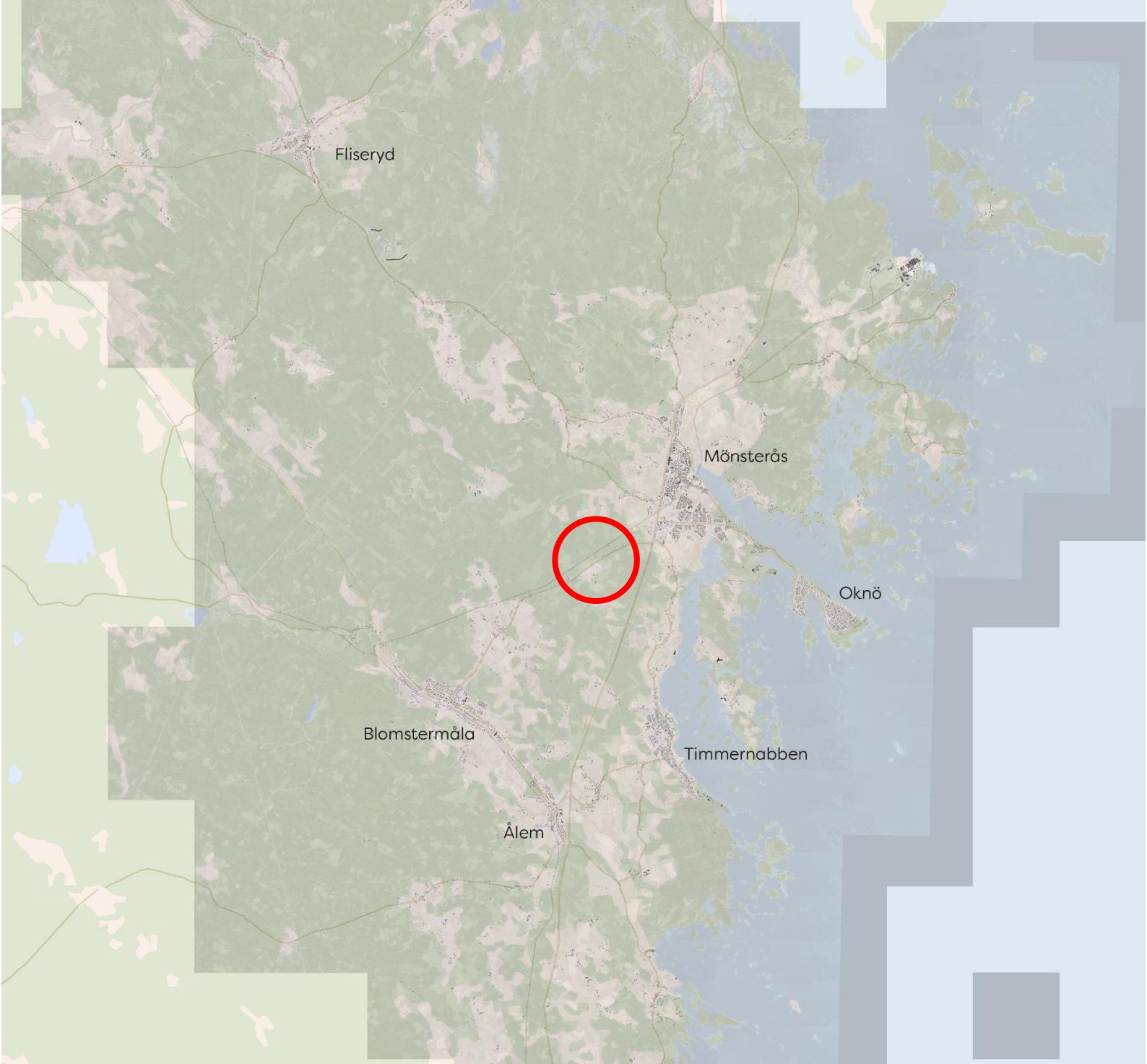

Detaljplan för del av
Kronobäck 15:1 m.fl.
Mönsterås samhälle
Mönsterås kommun, Kalmar län

PLANBESKRIVNING

SAMRÅDSHANDLING
2026-03-23 – 2026-04-17

Standardförfarande,
Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

Synpunkter på planförslaget?

Har du synpunkter på planförslaget som du vill ska beaktas i det fortsatta planarbetet? Tekniska förvaltningen behöver få in ett skriftligt yttrande med avsändarens namn samt adress eller fastighetsbeteckning senast 2026-04-06.

Adress:

Tekniska förvaltningen
Mönsterås kommun
Box 54
383 22 Mönsterås

Kontakt handläggare:

Lisa Wändesjö
planarkitekt
teknisk@monsteras.se
010-353 70 00

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	6
1.1	VAD ÄR EN DETALJPLAN?	6
1.2	PLANPROCESSEN	6
1.3	TIDPLAN	7
1.4	PLANHANDLINGAR	7
2	PLANERINGSUNDERLAG	8
2.1	KOMMUNALA.....	8
2.1.1	ÖVERSIKTSPLAN.....	8
2.1.2	DETALJPLAN.....	8
2.1.3	GRUNDKARTA	8
2.1.4	UNDERSÖKNING ENLIGT 6 KAP. 6§ MILJÖBALKEN (1998:808).....	8
2.1.5	SÄRSKILT BESLUT OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	8
2.2	UTREDNINGAR	8
2.2.1	DAGVATTENUTREDNING	8
2.2.2	NATURVÄRDESINVENTERING	8
2.2.3	bullerUTREDNING (obs! Taggning gäller geoteknik)	8
2.2.4	PRÖVNING AV BARNETS BÄSTA.....	8
2.2.5	LOKALISERINGSUTREDNING	8
3	DETALJPLANENS SYFTE	9
3.1	BAKGRUND.....	9
3.2	SYFTE	9
4	BESKRIVNING AV DETALJPLANEN	10
4.1	HELA DETALJPLANEN	10
4.2	GENOMFÖRANDETID	10
4.3	KVARTERSMARK	10
4.4	BEFINTLIGT	10
5	MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR	11
5.1	MOTIV TILL REGLERINGAR.....	11
	GRÄNSLINJER.....	11
	ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK	11
	EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK.....	12
6	PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	13
6.1	KOMMUNALA.....	13
6.1.1	ÖVERSIKTSPLAN.....	13
6.1.2	AVFALLSPLAN.....	13
6.1.3	DETALJPLAN.....	13
6.2	RIKSINTRESSEN.....	13
6.3	HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN	14
6.3.1	JORDBRUKSMARK.....	14
6.4	MILJÖKVALITETSNORMER.....	16
6.4.1	LUFT.....	16
6.4.2	VATTEN	16
6.4.3	BULLER.....	17
6.5	MILJÖ	17
6.5.1	STRANDSKYDD.....	17
6.5.2	DAGVATTEN.....	18

6.6 HÄLSA OCH SÄKERHET	19
6.6.1 OMGIVNINGSBULLER.....	19
6.6.2 OLYCKOR.....	20
6.6.3 ÖVERSVÄMNING.....	20
6.6.4 EROSION, SKRED OCH RAS.....	20
6.7 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN	20
6.7.1 FÖRORENAD MARK.....	20
6.8 HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN.....	22
6.9 FYSISK MILJÖ	22
6.10 KULTURMILJÖ.....	22
6.11 TEKNIK.....	23
6.12 TRAFIK	23
7 KONSEKVENSER.....	24
7.1 FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER.....	24
7.2 RIKSINTRESSE	24
7.3 HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN	24
7.3.1 JORDBRUKSMARK.....	24
7.4 MILJÖKVALITETSNORMER.....	24
7.4.1 LUFT.....	24
7.4.2 VATTEN	25
7.4.3 BULLER.....	25
7.5 MILJÖ	25
7.5.1 STÄLLNINGSTAGANDE 4 KAP. 33 B § PLAN- OCH BYGGLAGEN (2010:900).....	25
7.5.2 STRANDSKYDD	25
7.5.3 DAGVATTEN.....	25
7.6 HÄLSA OCH SÄKERHET.....	26
7.6.1 BERÄKNING AV OMGIVNINGSBULLER.....	26
7.6.2 OLYCKOR.....	27
7.6.3 ÖVERSVÄMNING.....	27
7.6.4 EROSION, SKRED OCH RAS.....	27
7.7 NATUR OCH FYSISK MILJÖ	27
7.7.1 LANDSKAPSBILD.....	27
7.8 KULTURMILJÖ.....	27
7.8.1 FORNLÄMNINGAR	27
7.9 SOCIALA.....	27
7.9.1 BARN.....	27
7.10 TEKNIK.....	28
7.11 TRAFIK	28
8 GENOMFÖRANDEFRÅGOR.....	29
8.1 FASTIGHETSÄRÄTTSLIGA FRÅGOR	29
8.1.1 FÖRÄNDRAD FASTIGHETSINDELNING.....	29
8.1.2 RÄTTIGHETER.....	29
8.2 TEKNISKA FRÅGOR	29
8.2.1 TEKNISKA ÅTGÄRDER.....	29
8.2.2 UTBYGGNAD VATTEN OCH AVLOPP	29
8.3 EKONOMISKA FRÅGOR.....	29
8.3.1 PLANEKONOMISK BEDÖMNING	29
8.3.2 PLANAVGIFT	29
8.3.3 ERSÄTTNINGANSPRÅK	29
8.3.4 DRIFT ALLMÄN PLATS	29
8.3.5 DRIFT VATTEN OCH AVLOPP.....	30
8.4 ORGANISATORISKA FRÅGOR	30

8.4.1	EXPLOATERINGSAVTAL	30
8.4.2	MARKANVISNING	30
8.4.3	TIDPLAN	30
9	MEDVERKANDE TJÄNSTEPERSONER	31

1 INLEDNING

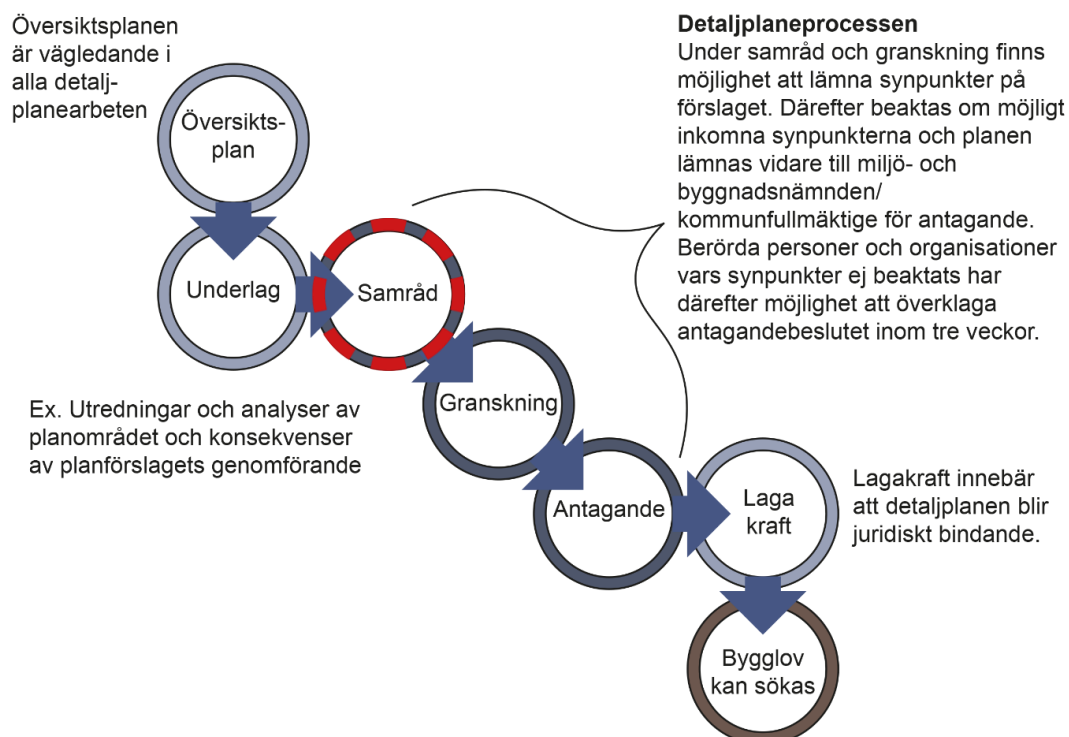
1.1 VAD ÄR EN DETALJPLAN?

En detaljplan reglerar användningen av mark- och vattenområden och redovisar områden för allmän platsmark, kvartersmark och vatten. En detaljplan kan förstås som ett juridiskt bindande dokument mellan kommun, stat, markägare, grannar och andra berörda. Syftet är att göra avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen för att nå en god helhetslösning, där planen sedan ligger som grund för beslut om till exempel bygglov. En detaljplan gäller tills dess att den upphävs eller ändras och ersätts med en ny.

Planläggningen av mark- och vattenområden är en kommunal angelägenhet, det så kallade planmonopolet. Det innebär att kommunen bestämmer och beslutar om planläggning av mark- och vattenområden inom hela kommungränsen.

Detaljplanen består av en plankarta med bestämmelser. Till detaljplanen hör även en planbeskrivning som beskriver hur planen ska förstås och genomföras. Planbeskrivningen ska redovisa planeringsförutsättningar, syftet med planen, hur planen är tänkt att genomföras samt de överväganden och ställningstaganden som har legat till grund för planens utformning med hänsyn till motstående intressen och planens konsekvenser. Om planen avviker från översiktsplanen ska planbeskrivningen redovisa på vilket sätt den i så fall gör det och särskilda skäl för avvikelsen. Planbeskrivningen ska även innehålla det illustrationsmaterial som behövs för att förstå planen. Även en grundkarta, undersökning om miljöbedömning och fastighetsförteckning ska tas fram till detaljplanen. Beroende på planens omfattning kan också ytterligare handlingar behövas ta fram, ofta i form av olika utredningar.

1.2 PLANPROCESSEN

Processen för detaljplanering finns beskriven i plan- och bygglagen (PBL 2010:900).
Detaljplanearbetet bedrivs med standardförfarande, vilket enligt PBL 5 kap 11§ innebär att länsstyrelsen, lantmäteriet, berörda kommuner, sakägare och andra som har ett väsentligt intresse i frågan skall beredas tillfälle till samråd. Under samrådsskedet ges berörda möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Synpunkterna sammanställs och redovisas i en samrådsredogörelse. Eventuella ändringar förs in i förslaget. Efter beslut om granskning ställs det reviderade förslaget ut för granskning i minst två veckor. Även under granskningstiden går det att lämna in skriftliga synpunkter. Efter granskning kan redaktionella ändringar av planförslaget göras, och därefter antas detaljplanen av miljö- och byggnadsnämnden. Antagandebeslutet kan under tre veckors tid från att beslutet tillkännagetts på kommunens anslagstavla överklagas av sakägare, bostadsrättshavare, hyresgäster och boende som ej fått sin synpunkter tillgodosedda i processen. För att kunna överklaga antagandebeslutet är det därför en förutsättning att ha yttrat sig skriftligt senast i granskningsskedet.

1.3 TIDPLAN

Detaljplanen är ute på samråd 2026-03-20 till och med 2026-04-13. Under samrådsskedet finns planhandlingarna tillgängliga och ställs ut på tekniska förvaltningen i kommunhuset, plan 3, samt på hemsidan: www.monsteras.se

Uppdragsbeslut: 2025-01-30

Samrådsbeslut: 2026-03-05

Granskningsbeslut: kvartal 2

Antagandebeslut: kvartal 3

Lagakraft: kvartal 4

1.4 PLANHANDLINGAR

Till detaljplanen hör följande handlingar:

Plankarta i skala 1:2000

Planbeskrivning

Grundkarta

Undersökning

Fastighetsförteckning

Lokaliseringsutredning

PM Dagvattenhantering

Naturvärdesinventering

Bullerutredning

2 PLANERINGSUNDERLAG

2.1 KOMMUNALA

Till de kommunala planeringsunderlagen hör sådana underlag som är framtagna och beslutade av kommunen.

2.1.1 ÖVERSIKTSPLAN

Mönsterås Översiktsplan 2040-med utblick mot 2050. Antagen av kommunfullmäktige den 24 februari 2025.

2.1.2 DETALJPLAN

Det finns ingen gällande detaljplan i området, och den aktuella marken för återvinningscentralen är tidigare obebyggd med undantag från ett föreningshus för motocrossföreningen. Det finns även bostadshus inom planområdet.

2.1.3 GRUNDKARTA

Grundkartan är upprättad av samhällsbyggnadsavdelningen i Mönsterås kommun genom utdrag ur och komplettering av kommunens primärkartverk. Fastighetsredovisningen är aktuell: 2026-02-24. Mätmetod: Geodetisk nätverks RTK. Koordinatsystem: SWEREF 99 1630. Höjdsystem: RH2000. Standardklass 2. Mättingenjör: Håkan Johansson, Mönsterås kommun.

2.1.4 UNDERSÖKNING ENLIGT 6 KAP. 6§ MILJÖBALKEN (1998:808)

Undersökning om planen antas medföra betydande miljöpåverkan. Framtagen av tekniska förvaltningen inför planarbetet. Daterad 2026-03-05."

2.1.5 SÄRSKILT BESLUT OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Ett särskilt beslut om betydande miljöpåverkan tas innan detaljplanen skickas ut på granskning, i enlighet med Miljö- och byggnadsnämndens delegationsordning.

2.2 UTREDNINGAR

2.2.1 DAGVATTENUTREDNING

PM dagvattenhantering ny ÅVC, Mörkerskog avfallsanläggning 2026-02-12. Framtagen av Vatten- och Samhällsteknik AB.

2.2.2 NATURVÄRDESinVENTERING

Naturvärdesinventerin (NVI) vid Mörkerskog, Mönsterås kommun, inför ny återvinningscentral 2025, Framtagen av Calluna.

2.2.3 BULLERUTREDNING (OBS! TAGGNING GÄLLER GEOTEKNIK)

Bullerutredning Mörkerskog avfallsanläggning 2025-10-07. Framtagen av Envigo.

2.2.4 PRÖVNING AV BARNETS BÄSTA

Prövning av barnets bästa. Framtagen av tekniska förvaltningen inför planarbetet. Daterad 2025-06-05.

2.2.5 LOKALISERINGSUTREDNING

Lokaliseringsutredning Mönsterås återvinningscentral 2024-10-30

3 DETALJPLANENS SYFTE

3.1 BAKGRUND

Mönsterås kommun driver i nuläget kommunens enda avfallsanläggning vid Mörkeskog. Anläggningen tar emot avfall för mellanlagring, sortering, kompostering, fragmentering och deponering. Anläggningen är belägen ungefär 4 kilometer från Mönsterås samhälle och ligger intill länsväg 628 mellan Mönsterås och Blomstermåla.

Återvinningscentralen (ÅVC), personalbyggnader och vissa lagrings- och behandlingsytor är belägna på äldre deponiytor där deponeringen sedan länge upphört. Ett arbete pågår med att sluttäcka den avslutade deponin och därmed behöver dessa verksamheter lokaliseras till en ny plats. Det finns även ett behov av att kunna utveckla avfallshanteringen och bygga nya ytor för mellanlagring och omlastning för att kunna möta nya krav och behov som exempelvis insamling av förpackningsavfall.

Inför ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet genomfördes år 2024 en lokaliseringsstudie, daterad 2024-10-30, med syfte att ta fram alternativa lokaliseringar för en ny ÅVC. Två alternativa platser identifierades. Vid dessa olika platser studerades ett antal olika förutsättningar såsom till exempel tillgänglighet, befintlig infrastruktur, markförhållanden, naturvärden m.m. Sammantaget bedömdes Mörkeskog vara den mest lämpliga lokaliseringen av en ny ÅVC baserat på att Mörkeskog bedöms ligga bäst till ur störningssynpunkt och att vinsterna med en samordning med befintlig avfallsverksamhet vid Mörkeskog bedöms vara stora. Parallellt med planarbetet pågår en tillståndsprövning för ny ÅVC. Samråd har genomförts och tillståndsansökan kommer att skickas in under våren 2026.

3.2 SYFTE

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en ny lokalisering för en återvinningscentral i Mönsterås kommun. Syftet är även att planlägga mark för motocrossbanans verksamhet. Området för motocrossbanan planläggs även för återvinningscentral för att i ett långt tidsperspektiv möjliggöra för en utvidgning av ÅVC:n.

4 BESKRIVNING AV DETALJPLANEN

4.1 HELA DETALJPLANEN

Den östra delen av planområdet planläggs för markanvändning avfallsanläggning. Den västra delen av planområdet planläggs både för avfallsanläggning samt för motorsportbana. Längs med Mönsteråsvägen planläggs ett område med prickmark så att byggnation inte ska komma för nära vägen.

4.2 GENOMFÖRANDETID

Detaljplanens genomförandetid är 5 år (60 månader) från den dag detaljplanen fått laga kraft. Genomförandetiden är den tidsrymd inom vilken en detaljplan är tänkt att genomföras. Som huvudregel får planen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja under genomförandetiden. Efter genomförandetidens utgång fortsätter planen att gälla men kan då ändras eller upphävas utan att fastighetsägaren har rätt till ersättning.

4.3 KVARTERSMARK

I planförslaget föreslås kvartersmark med användningsbestämmelsen för teknisk anläggning, **[E1- Avfallsanläggning]** med syftet att möjliggöra för en ny avfallsanläggning med återvinningscentral. Inom användningsbestämmelsen ingår områden och anläggningar för hantering av avfall, där bland annat mindre återvinningsstationer för insamling av förpackningar, tidningar, plast och glas, men också större anläggningar och deponier som hanterar avfall. Även komplement som behövs för den tekniska anläggningen ingår i användningen.

4.4 BEFINTLIGT

Planområdet ligger strax sydväst om Mönsterås samhälle, längs Mönsteråsvägen. Fastigheten som berörs av planförslaget, Kronobäck 15:1, ägs av Mönsterås kommun. År 2024 köpte Mönsterås kommun del av fastigheten Kronobäck 1:8 som fastighetsreglerades genom marköverföring till Kronobäck 15:1. Fastigheten Kronobäck 1:6 är en privat bostadsfastighet.

Området avgränsas av Mönsteråsvägen i norr. Planområdet ligger strax nordväst om kommunens befintliga återvinningscentral vid Mörkeskog. Planområdet består av infartsvägen till Mörkeskog samt åkermarken och motocrossbanan som ligger väster om vägen.

Översiktskarta, fastighetsgränser är markerade med vita linjer och plangränsen är markerad med svartstreckad linje.

5 MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

5.1 MOTIV TILL REGLERINGAR

Detaljplanen är upprättad efter Boverkets föreskrifter, BFS 2020:5 och allmänna råd, BFS 2020:6, som ska tillämpas på detaljplaner som påbörjats efter den 31 december 2021. Planbestämmelserna ska enligt föreskriften tillgängliggöras digitalt. Planbestämmelserna har formulerats efter Boverkets planbestämmelsekatalog och har tilldelats bestämmelsekoder enligt BFS 2020:5. Framtagandet av digital planbeskrivning enligt BFS 2020:8 görs parallellt med detaljplaneprocessen, och kommer vara digital till antagandet av detaljplanen.

I en detaljplan anger kommunen gränser för vad som är allmän plats, kvartersmark och vattenområden. Inom respektive område kan planbestämmelser anges som styr hur området får användas. Här följer en närmare beskrivning av de planbestämmelser som finns i plankartan.

GRÄNSLINJER

— · — · — · Planområdesgräns

— · — · — · Användningsgräns

— · — · — · Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

E₁

Avfallsanläggning

Användningen tillämpas på kvartersmark för tekniska anläggningar, och möjliggör för områden och anläggningar som hanterar avfall och återvinning. Användningen inrymmer både större avfallsanläggningar och deponier, men även mindre återvinningsstationer för insamling av bland annat förpackningar, tidningar och glas. Komplement som behövs för att driva en avfallsanläggning ingår i användningen.

Motiv: Användningen regleras i detaljplanen för att möjliggöra att en ny avfallsanläggning och återvinningscentral kan uppföras i enlighet med planens syfte.

Användningsbestämmelsen följer Boverkets föreskrifter (BFS 2020:5 om detaljplan 5 kap. 1§) och har bestämmelsekoden **[DP_KM_E2_Avfall]**.

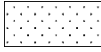
R₁

Motorsportbana

Motorsportbana tillämpas på kvartersmark för besöksanläggningar, och lämpar sig för verksamheter som riktar sig till besökare inom motorsport. Komplement till verksamhetens ingår i användningen, som exempelvis föreningshus, förråd, parkering eller övrig bebyggelse som kan kopplas till verksamheten.

Motiv: Användningen regleras i detaljplanen för att säkerställa motocrossbanans lokalisering som ger verksamheten tydligare ramar att förhålla sig till när det gäller utveckling av området. Användningsbestämmelsen följer Boverkets föreskrifter (BFS 2020:5 om detaljplan 5 kap. 1§) och har bestämmelsekoden **[DP_KM_R2_Motorsport]**.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Marken får inte förses med byggnad

I den norra delen av planområdet finns ett område där byggnader inte får uppföras.

Motiv: Egenskapsbestämmelsen regleras i detaljplanen för att bebyggelse inte ska hamna för nära vägen. möjliggöra att en ny avfallsanläggning och återvinningscentral kan uppföras i enlighet med planens syfte.

h₁ 10,0 Högsta totalhöjd är angivet värde i meter

Inom användningsområden för avfallsanläggning och motorsportbana anges en högsta totalhöjd på 10 meter.

Motiv: Inom planområdet kommer viss byggnation att uppföras som är funktionsbunden till återvinningscentralen. Den planerade bebyggelsen kan förmodas inte bli högre än några meter men det finns även planer på att uppföra ett lastbilsgarage. Därav anges en högsta tillåtna totalhöjd på 10 meter.

m₁ Dagvattenanläggning för skydd mot översvämning

Inom användningsområdet för avfallsanläggning anges bestämmelse om en dagvattenanläggning.

Motiv: Planbestämmelsen anges för att dagvattenhantering ska begränsa risken för översvämning inom verksamhetsytorna. Bestämmelsen anges även för möjlighet till rening av dagvatten.

6 PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

6.1 KOMMUNALA

6.1.1 ÖVERSIKTSPLAN

Mönsterås kommuns nya översiktsplan, *Mönsterås Översiktsplan 2040-med utblick mot 2050*, antogs av kommunfullmäktige den 24 februari 2025. Aktuellt område för planförslaget är i översiktsplanen utpekade som utvecklingsområde för *Verksamhet och industri*. Lokaliseringen ligger i anslutning till ett nytt utvecklingsområde för *Verksamhet och industri*, som på lång sikt är tänkt att kopplas samman med Kronobäcks industriområde som är beläget ungefär 1 kilometer öster om planområdet. I översiktsplanen bedöms det finnas samlokaliseringvinster med att dessa områden ges möjlighet att växa samman, till exempel med avseende på nyttjandet av gemensam infrastruktur. Lokaliseringen möjliggör att förlägga verksamhet och industri på en samlad yta som ligger långt från befintlig bebyggelse för att på så vis begränsa omgivningens påverkan av bland annat omgivningsbuller.

Ställningstaganden som görs för avfallshantering och utveckling av *Verksamhet och industri* i översiktsplanen är bland annat:

- Vi möjliggör en omlokalisering av Mörkeskogs återvinningscentral
- Vi verkar för hållbara system för avfallshantering
- Vi säkerställer mark för befintliga verksamheter och industrier
- Vi verkar för flexibla detaljplaner för att kunna möta framtida behov och främja en variation av verksamheter och industrier
- Vi har hög prioritet vid ny detaljplanering för verksamheter och industri

6.1.2 AVFALLSPLAN

Kommunens nya avfallsplan för perioden 2024-2034 beskriver bland annat kommunens behov av insamlingssystem och anläggningar. För att det ska kunna ske en utveckling av avfallshanteringen och möta nya krav och behov på hantering av avfall behöver nuvarande återvinningscentral med tillhörande omlastningsytor byggas om på Mörkeskogs avfallsanläggning. Då nuvarande återvinningscentral är belägen på gamla deponiytor, som ska sluttäckas inom om ett antal år, behöver återvinningscentralen flyttas till en ny yta.

Byggnationen av en ny återvinningscentral beskrivs i åtgärdsplanen i avfallsplanen. Enligt *Målområde 5- Människan i fokus*, ska en ny återvinningscentral byggas vid Mörkeskogs återvinningscentral mellan åren 2027-2030. I samband med detta ska det nordiska skyltsystemet implementeras fullt ut. Enligt *Målområde 4 – Minska avfallsets farlighet*, ska det skapas bättre möjligheter för insamling av farligt avfall i samband med byggnation av ny återvinningscentral. Enligt *Målområde 2 – Ökad återanvändning*, ska kommunen skapa plats för utökade möjligheter till insamling av återbruk i samband med byggnation av ny återvinningscentral på Mörkeskogs avfallsanläggning.

6.1.3 DETALJPLAN

Det finns ingen gällande detaljplan i området, och marken för återvinningscentralen är tidigare obebyggd.

6.2 RIKSINTRESSEN

Det finns inga riksintressen i närheten av planområdet.

6.3 HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

Enlig PBL ska planläggning alltid syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till dess beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges till sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Även bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i miljöbalken ska tillämpas för att avgöra lämpligheten.

6.3.1 JORDBRUKSMARK

För att skydda jordbruksmark har den fått nationell betydelse i miljöbalkens hushållningsbestämmelser,

3 kap. 4 §. Där anges bland annat följande:

Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Bevarandet av jordbruksmark är tänkt att prövas i den kommunala planprocessen, där resonemang i tre steg, enligt hushållsbestämmelser i 3 kap. MB, ska föras i översiktsplan, detaljplaner, lov- och förhandsbesked om ianspråktagande av jordbruksmark är aktuell.

1. Är jordbruksmarken brukningsvärd?
2. Utgör den förändrade markanvändningen ett väsentligt samhällsintresse?
3. Kan behovet av exploatering tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk?

I Mönsterås kommun utgörs de kustnära delarna av kommunen till stor del av jordbruk, och de mest intensiva jordbrukslandskapen är belägna norr och söder om Mönsterås samhälle, samt i kommunens sydöstra delar.

6.3.1.1 JORDBRUKSMARK I KOMMUNENS ÖVERSIKTSPLAN

I kommunens översiktsplan har en vägledning för efterföljande planering tagits fram för att säkerställa att kraven i 3 kap. 4 § MB följs. Enligt vägledningen ska varje utvecklingsområde som föreslås ta brukningsvärd jordbruksmark i anspråk att utredas mer ingående i efterföljande detaljplanering. Detta för att säkerställa att utvecklingen inte kan tillgodoses på annan mark. I samband med utredningen kommer ett antal kriterier ställas upp som utvecklingen ska uppnås. I bilagan *Lokaliseringsutredning, Mönsterås återvinningscentral* finns hela prövningen av marken, men en sammanfattning av den görs nedan.

För Mönsterås kommun har jord- och skogsbruk stor betydelse, och därför har översiktsplanens utvecklingsområden i första hand föreslagits på annan mark. I de fall där analysarbetet visat att samhällen inte kan växa på ett annat sätt har vissa utvecklingsområden föreslagits på jordbruksmark. Den totala andelen som tas i anspråk för samtliga utvecklingsområden i översiktsplanen är 1,4% av kommunens totala andel jordbruksmark, vilket bedöms vara en mycket begränsad andel som inte riskerar att påverka det sammanhängande jordbrukslandskapet i stort. För att bevara det sammanhängande jordbrukslandskapet och säkerställa livsmedelsproduktionen för dessa områden har översiktsplanen prioriterat marken som *Landsbygd* med ställningstagandet att *på utpekad användning för landsbygd prioriterar vi jord- och skogsbrukets långsiktiga intressen*.

6.3.1.2 PRÖVNING AV JORDBRUKSMARK ENLIGT 3 KAP. MB

Förändrad markanvändning: Är jordbruksmarken brukningsvärd?

I översiktsplanen redogörs det för begreppet brukningsvärd. Med stöd av översiktsplanen ska det vid bedömningen av jordbruksmarkens brukningsvärde tas hänsyn till om marken med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämpad för jordbruksproduktion. Jordbruksmarkens arrondering, ägostruktur och lantbrukarens räckvidd och tillgänglighet till markerna är några av de faktorer som är av betydelse för jordbruksverksamhet. Arrondering syftar till hur effektiv en mark är att bruka och handlar således om markens storlek och form, närhet till brukningscentra med mera. Den aktuella åkermarken är inte identifierad som produktiv åkermark enligt data från Länsstyrelsen i Kalmar län. Den aktuella åkermarken är cirka 3,5 hektar stort, vilket innebär ett medelstort jordbruksblock. Fältet har en del flikigheter mot ett torrvoxet dike mot motocrossbanan samt mot en skogsdunge i öster. Jordbruksmarken avgränsas av motorsportanläggningen i väst, tillfartsvägen i öst och Mörkeskogs nuvarande återvinningscentral i sydost. Ur ett större perspektiv avgränsas jordbruksmarken och närliggande åkermarker med skogsmark och ingår därför inte i kommunens större sammanhängande jordbrukslandskap. Mönsterås kommun äger den aktuella åkermarken som har ett jordbruksarrende. Senast sökta stöd för marken är 2024.

Enligt rättspraxis och ovan beskrivning av området **bedöms jordbruksmarken inom aktuellt planområde vara brukningsvärd** i lagens mening, men brukningsvärdet är relativt lågt och inte optimalt för jordbruksproduktion. I översiktsplanen görs bedömningen att aktuellt område är brukningsvärd, och samma bedömning görs i detaljplanearbetet. Därmed går det att konstatera att det första steget enligt bestämmelserna i miljöbalkens hushållsbestämmelser besvaras jakande.

Väsentligt samhällsintresse: Utgör den förändrade markanvändningen ett väsentligt samhällsintresse?

I kommunens översiktsplan redogörs det för begreppet väsentligt samhällsintresse och definierar vilka intressen som kommunen anser utgöra ett väsentligt samhällsintresse. I översiktsplanen bedömer kommunen att väsentliga samhällsintressen bland är: kunna tillgodose bostadsförsörjningsbehovet, lokalisera bostäder och arbetsplatser nära varandra, skapa välfungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem eller säkerställa viktiga rekreationsintressen.

I översiktsplanen görs en övergripande första bedömning att den föreslagna markanvändningen för aktuellt planområde, *Utvecklat verksamhets- och industriområde*, kan anses tillgodose ett väsentligt samhällsintresse utifrån behovet av en strategisk och långsiktigt hållbar utveckling för en ny återvinnings- och avfallscentral. För att kunna möjliggöra detta behöver ny bebyggelse eller anläggningar ansluta till redan befintliga områden. Därtill har kommunen ett behov av att utveckla välfungerande och lämpliga försörjningssystem. En ny återvinningscentral är en angelägenhet och ett väsentligt samhällsintresse för alla kommunens invånare och verksamhetsutövare eftersom Mörkeskog är kommunens enda återvinningscentral.

Kommunen anser, med stöd i resonemanget ovan samt med stöd i gällande översiktsplan och avfallsplan, att den föreslagna markanvändningen som möjliggör för en avfallsanläggning och en ny återvinningscentral **utgör ett väsentligt samhällsintresse**. Detta utifrån behovet av en strategisk och långsiktigt hållbar utveckling med välfungerande och lämpligt försörjningssystem. I enlighet med översiktsplanen och avfallsplanens mål bedöms den föreslagna markanvändningen enligt planförslaget behövas för att kunna tillgodose ett väsentligt samhällsintresse. Därmed går det att konstatera att även det andra steget enligt bestämmelserna i miljöbalkens hushållsbestämmelser besvaras jakande.

Lokaliseringsutredning: Kan behovet av väsentligt samhällsintresse tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk?

Eftersom kommunen gör bedömningen att jordbruksmarken är brukningsvärd samt att exploateringen utgör ett väsentligt samhällsintresse behöver även en lokaliseringsprövning göras för att undersöka om annan mark kan tas i anspråk för ändamålet. En lokaliseringsutredning har gjorts inför ansökan om ett nytt tillstånd för miljöfarliga verksamheter enligt 9 kap. miljöbalken, daterad 2024-10-30. Lokaliseringsutredningen har prövat två lokaliseringar och sammanfattar att aktuellt

planområde intill Mörkeskog är det mest fördelaktiga lokaliseringalternativet för en ny återvinningscentral. I huvudsak är bedömningen baserad på att Mörkeskog ligger bäst till ur störningssynpunkt, att vinsterna med en samordning med befintlig avfallsverksamhet bedöms vara stora samt att en lokalisering vid Mörkeskog inte upptar detaljplanelagd industrimark som i stället skulle kunna nyttjas av privata företag och verksamheter.

Lokaliseringsprövningen visar därmed att **behovet inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.**

Kommunen bedömer att inga alternativa lokaliseringar är rimliga sett till natur- och kulturvärden, areal, markinnehav och ekonomi. Föreslagen exploatering i området bedöms därmed vara förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. 4 § MB.

6.4 MILJÖKVALITETSNORMER

I en detaljplan ska det framgå att hänsyn tagits till gällande miljökvalitetsnormer och att planförslaget inte medverkar till att dessa överträds. Det finns idag bestämmelser om miljökvalitetsnormer för buller, luft och vattenkvalitet enligt miljöbalken.

6.4.1 LUFT

I luftkvalitetsförordningen (2010:477) finns miljökvalitetsnormer för luft. Det finns i förordningen normer i form av tillåtna halter av partiklar (PM_{2,5} och PM₁₀) samt normer för tillåtna koncentrationer av olika föroreningar. De normer som är svårast att följa i tätorter är vanligtvis de för partiklar (PM₁₀) och de för kvävedioxid (NO₂). Med tätbebyggelse avses i denna förordning tätbyggt område med en befolkningsskoncentration med mer än 250 000 invånare, eller en sådan befolkningstäthet per kvadratkilometer att det är motiverat att utvärdera och kontrollera luftkvaliteten.

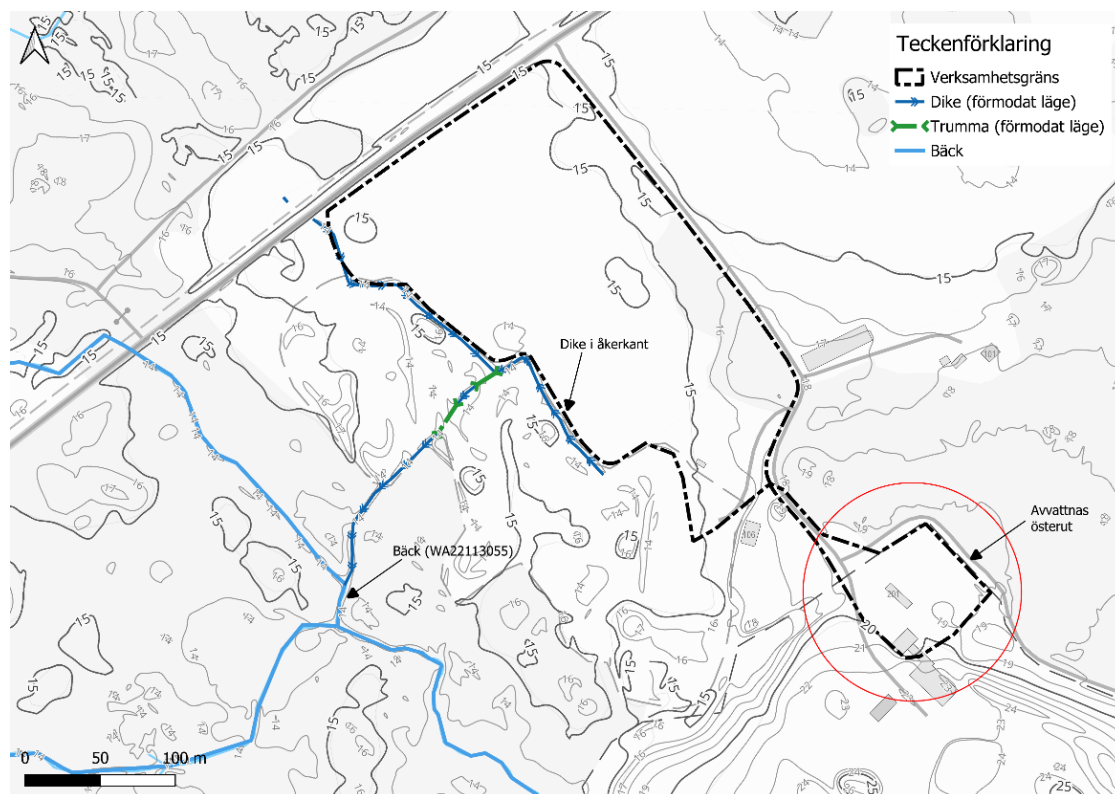
6.4.2 VATTEN

År 2000 trädde EU:s gemensamma vattendirektiv i kraft vilket syftar till att säkerställa god vattenkvalitet i Europas yt- och grundvatten. Samtliga Sveriges ytvattenförekomster har klassats utifrån ekologisk och kemisk status. Grundvattenförekomsterna klassas utifrån kemisk status och kvantitativ status. Planområdet är beläget mellan delavrinningsområdena *Mynnar i havet* och *Rinner mot Lövöområdet se namn*. Huvudavrinningsområdet är *Mellan Emån och Alsterån*. Området ligger intill verksamhetsområdet för det kommunala vatten- och avloppsnätet, men det finns inga dagvattenledningar, utloppspunkter eller brunnar i närheten av planområdet. Eftersom området saknar dagvattenledningsnät avrinner allt vatten ytligt, och huvudsaklig flödesväg till vattenförekomsten *Lövöområdet se namn* är via ett mindre vattendrag utan namn (WA22113055, VISS 2025) väster om planområdet.

Det finns inga gällande miljökvalitetsnormer för vattendraget. Närmsta ytvattenförekomst som omfattas av miljökvalitetsnormer är Oknebäcken, ca 650 meter nordöst om planområdet. För ytvattenförekomsten *Lövöområdet se namn* gäller God ekologisk status till år 2039 och God kemisk ytvattenstatus. Ekologisk status för *Lövöområdet se namn* är Måttlig status, och för *Oknebäcken* (norra avrinningsområdet) God ekologisk status. Den kemiska statusen uppnår Ej god status för båda områdena. Orsakerna till att den ej uppnår god status kopplas inte till påverkan från dagvatten, utan främst till morfologiska förändringar. Att områdena inte uppnår god kemisk status beror främst av höga halter av bromerad difenyleter samt kvicksilver, som båda beror av atmosfärisk deposition, likt alla andra ytvattenförekomster i Sverige.

I det PM för dagvattenhantering som tagits fram, redovisas avrinning från planerad ÅVC. I åkerkanten löper ett dike som kopplas samman med vattendraget (WA22113055), söder om den nya ÅVC:n, via dike/trummor.

Vattendraget WA22113055 (ej statusklassat enligt MKN) är recipient för dagvattnet. Yta för ny omlastningsstation (röd ring) avvattnas österut men mynnar i samma vattendrag.

Kartan visar en översikt för avrinning från ÄVC:n.

6.4.3 BULLER

Enligt förordningen om omgivningsbuller är miljö kvalitetsnormen att genom kartläggning och upprättande av åtgärdsprogram sträva efter att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa. De normer för buller som finns innefattar större vägar (tre miljoner fordon/år), större järnvägar (30 000 tåg/år), eller större civila flygplatser (över 50 000 flygrörelser/år).

6.5 MILJÖ

6.5.1 STRANDSKYDD

Syftet med strandskyddet enligt 7 kap. 13 § MB är att långsiktigt trygga att medborgarna har tillgång till strandområden genom allemansrätten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Den 1 juli 2025 ändrades miljöbalkens reglemente gällande strandskydd. Enligt 7 kap. 13 § MB gäller strandskyddet vid havet, insjöar och vattendrag, men gäller inte längre vid insjöar vars vattenyta vid normalt medelvattenstånd uppnår till en hektar eller mindre samt för vattendrag vars bredd vid normalt medelvattenstånd är två meter eller smalare. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att strandskydd ska gälla upp till 100 meter från strandlinjen vid en insjö vars vattenyta är högst en hektar samt vid en sträcka av ett vattendrag som inte är bredare än två meter. Ett sådant beslut får endast avse områden som har särskild betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften. Det är inte tillåtet att exempelvis uppföra nya byggnader eller gräva inom strandskyddat område.

Väster om planområdet rinner ett mindre vattendrag (WA22113055, Viss 2025) i sydlig riktning nedströms mot recipienten *Lövöområdet sek. namn*. Vattendraget har vid inmätning 2025 uppmätts ha en maximal bredd om 1,55 meter vid normalt medelvattenstånd. Kommunen bedömer därmed att strandskyddat område inom 100 meter från vattendraget inte gäller, enligt 7 kap 13 § miljöbalken.

6.5.2 DAGVATTEN

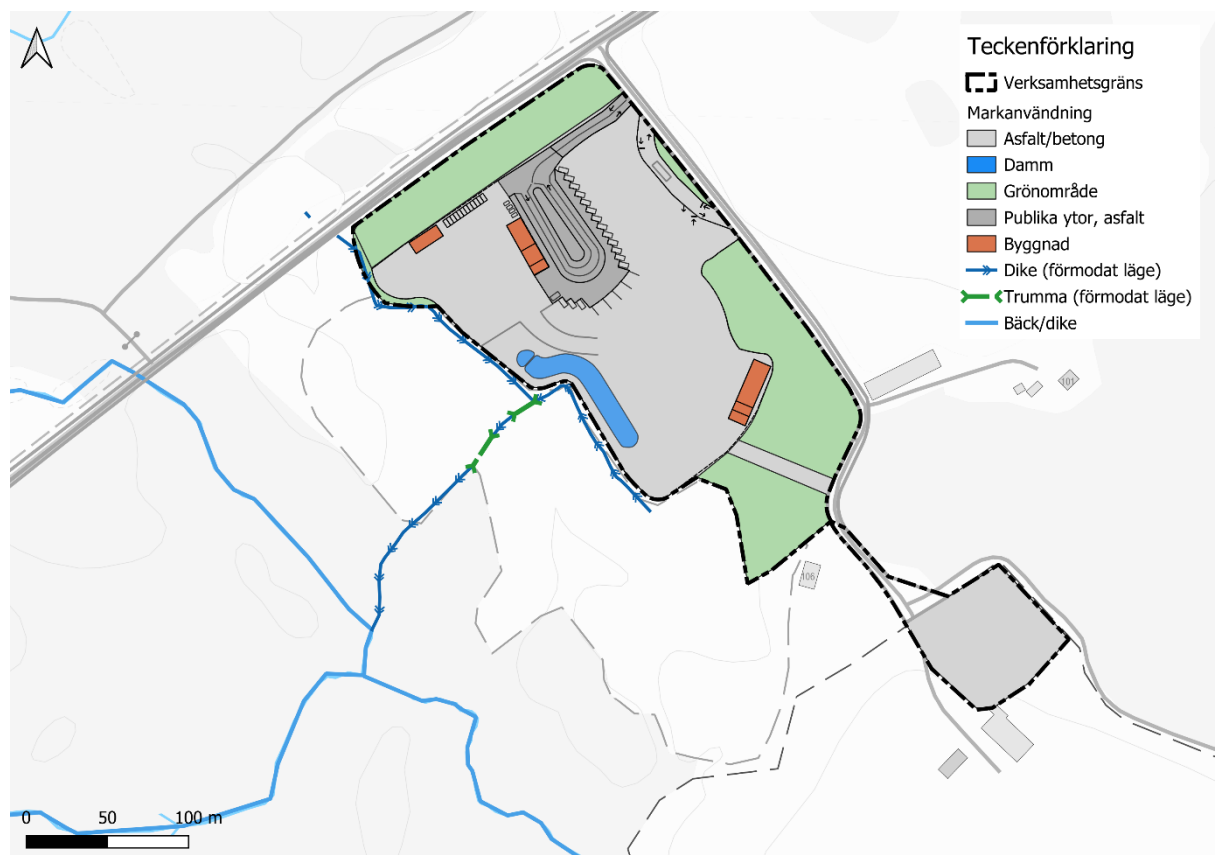
Dagvatten är regn- och smältvatten som tillfälligt rinner på markytan från bland annat hårdgjorda ytor som hustak, vägar, parkering samt mark- och stenläggningar. Dagvatten behöver tas hand om och fördröjas för att undvika tillfälliga översvämningar vid kraftig nederbörd samt säkerställa att vattnet infiltreras innan det når avrinningsområde och recipient.

I samband med tillståndsansökan för den nya återvinningscentralen har ett PM för dagvattenhantering tagits fram som redovisar behov av rening och fördröjning, förväntad reningsgrad i dagvattenanläggning samt rinnväg och recipient.

I utredningen anges att dagvatten från ny ÅVC föreslås samlas upp i dagvattendamm inom verksamhetens område, för fördröjning och rening innan det släpps till dike för vidare transport till bäck söder om området.

Dagvattendammen bör kunna utjämna en volym om ca 1000 m³ och är beräknad med en ca 1000 m² permanent yta och 0,5 m permanent djup.

Flödet genom dagvattendammen bör begränsas för att erhålla en tillräcklig uppehållstid i dammen så att partiklar kan sedimentera. Detta kan åstadkommas med ett mer strypt utflöde vid mindre regn.

Kartan visar framtida planerad markanvändning för återvinningscentralen.

6.6 HÄLSA OCH SÄKERHET

6.6.1 OMGIVNINGSBULLER

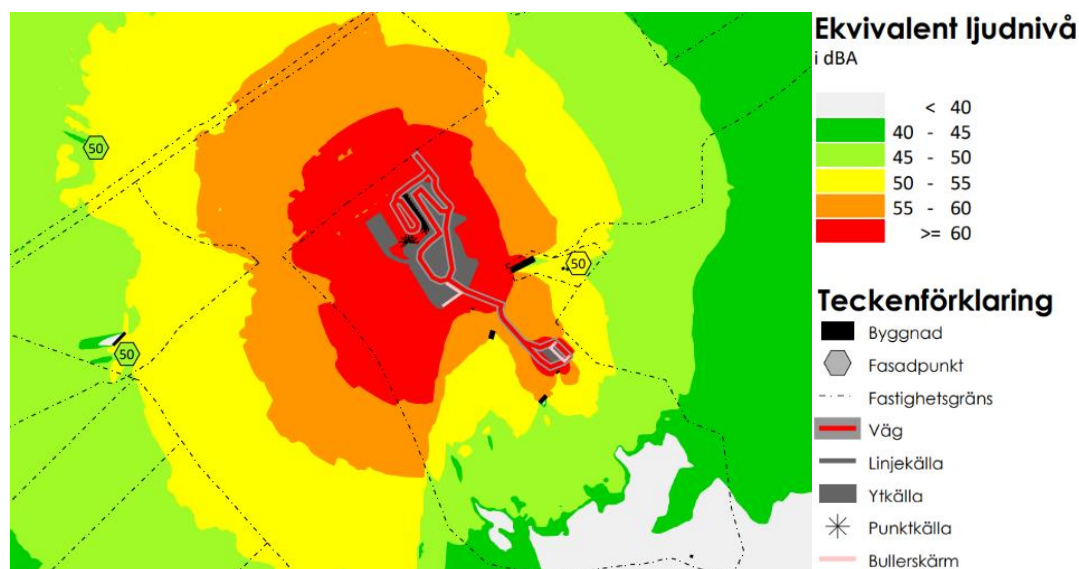
Vid planering ska det eftersträvas att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa, enligt miljökvalitetsnorm i MB 5 kap. bör buller från spårtrafik och vägar inte överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden. Närmsta bostadshus (Kronobäck 1:6) ligger strax nordost om den befintliga återvinningscentralen. I samband med att ÅVC:n flyttar längre norrut så skulle anläggningen komma närmre bostadshuset. Kommunen för dialog med fastighetsägaren för att hitta en lösning med en ersättningsbostad.

En bullerutredning har tagits fram med syfte att kontrollera hur buller från den planerade verksamheten förhåller sig till riktvärden föreskrivna i Rapport 6538, Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller, Naturvårdsverket, April 2015 vid omkringliggande bostadshus. I utredningen redovisas även kumulativ bullerpåverkan från deponiverksamhet vid den befintliga återvinningscentralen, samt intilliggande motorbana.

Utredningen består av tre beräkningsfall som redovisar mest bullrande timme under vardagar dagtid vid daglig verksamhet och vid flisning, samt helger dagtid. Samtliga beräkningsfall redovisar värsta fall.

För att uppnå riktvärden vid bostadshus på fastigheten Kronobäck 1:6 vid flisning krävs en bullerskärm. Skärmen har inkluderats i beräkningsfall för flisning och beskrivs i utredningen. Utredningen visar att beräknade ekvivalenta ljudnivåer uppgår till som högst 48 dBA vardagar dagtid vid daglig verksamhet, 50 dBA vardagar dagtid vid flisning och 44 dBA helger dagtid. Beräknade ljudnivåer innehåller föreskrivna i Rapport 6538, Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller, Naturvårdsverket, April 2015 vid omkringliggande bostadshus.

Kartan nedan är ett utdrag ur bullerutredningen och visar ett värsta scenario med beräknade ekvivalenta ljudnivåer vardagar dagtid, vid flisning. Ljudnivåer vid fasad är beräknade som frifältsvärden. Ljudutbredning i markplan är beräknat 1,5 m ovan mark (ej frifältsvärde).

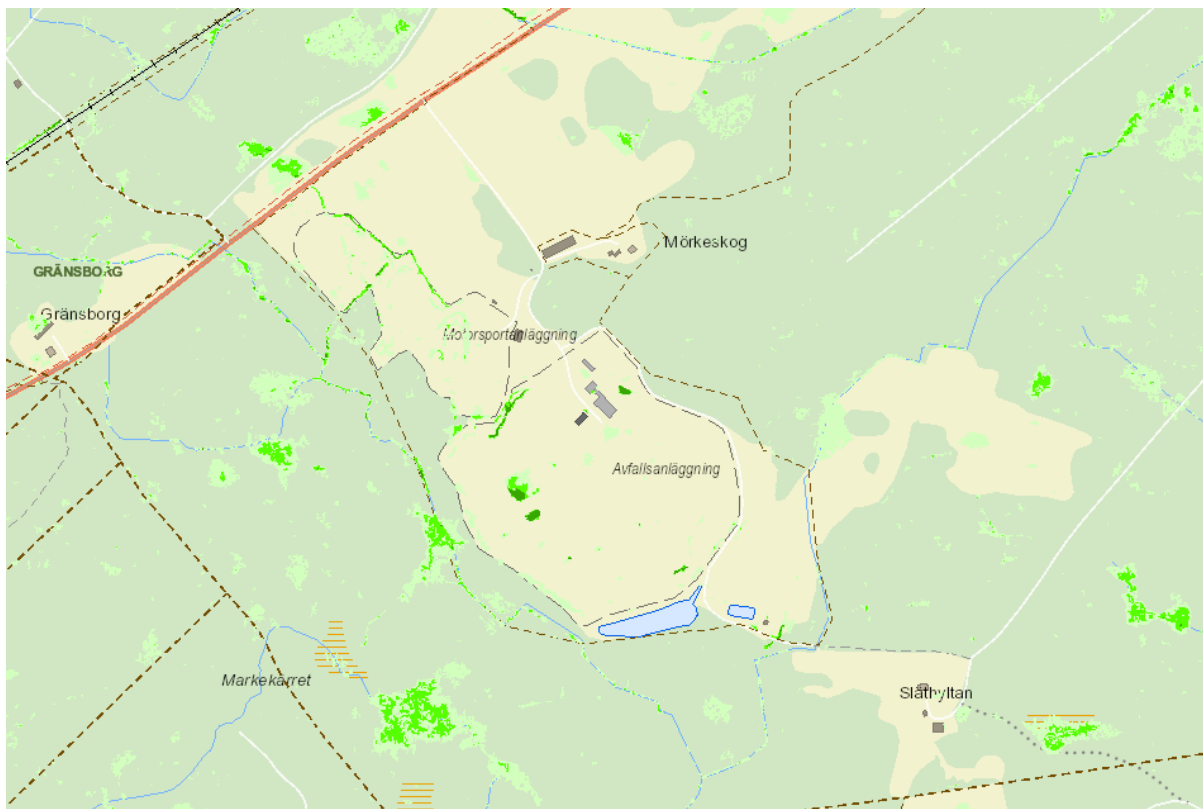
Kartan visar ett värsta scenario med beräknade ekvivalenta ljudnivåer, vardagar dagtid vid flisning.

6.6.2 OLYCKOR

Räddningstjänstens framkörningstid till planområdet är mindre än tio minuter. Närmsta brandstation ligger centralt i Mönsterås samhälle, och närmsta ambulansstation finns i Ålem. Idag har räddningstjänsten kapacitet till att maximalt bistå med utrymning upp till 11 meters höjd.

6.6.3 ÖVERSVÄMNING

Det finns ingen risk för översvämning inom planområdet. Planområdet är beläget ungefär tre kilometer från kusten, och berörs inte av eventuella översvämningar på grund av framtida havsnivåhöjningar. Enligt en skyfallskartering som gjorts för kommunen år 2022 finns heller inga lågpunkter inom området som riskerar översvämmas vid kraftiga skyfall.

Kartan visar ett skyfall för ett 30-års regn/45 mm.

6.6.4 EROSION, SKRED OCH RAS

Enligt kommunens kartering av erosion, skred och ras som gjorts år 2022 finns ingen risk för erosion, skred eller ras i eller i närhet av planområdet.

6.7 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Bergrunden i området utgörs av granit enligt översiktlig kartering av SGU (Sveriges Geologiska Undersökning). Jordarten i området består till störst del av postglacial sand, men också bitvis sandig morän, enligt SGU:s jordartskarta. Planområdet är relativt flackt, och ligger mellan +14 och +16 meter över nollplan enligt medelmarknivån i RH 2000 (Rikets höjdsystem 2000).

6.7.1 FÖRORENAD MARK

Inom planområdet finns inga kända föroreningar. Vid markarbete inom planområdet måste eventuella färgskiftningar, luktavvikelser eller andra indikationer på föroreningar uppmärksammas.

Enligt 10 kap 11§ MB är fastighetsägare eller den som brukar en fastighet skyldig att genast underrätta tillsynsmyndigheten vid upptäckt av potentiell förorening.

Planförslaget möjliggör för teknisk anläggning för avfallsanläggning. För området gäller att föroreningsnivå motsvarande mindre känslig markanvändning (MKM) ska uppnås.

6.7.1.1 EBH-STÖDETS REGISTER

Utdrag från Länsstyrelsen i Kalmar läns databas över potentiellt förorenade områden (EBH) visar att inget objekt finns registrerat inom planområdet. Vid Mörkeskogs befintliga verksamhet söder om planområdet finns tre objekt registrerade. Objekten finns inom 500 meter från planområdet. Två av objekten har inte fått någon riskklass tilldelad, och är markerade med E på kartan nedan. Ett objekt har identifierats med riskklass 4. Objekten ingår i det område som ska sluttäckas.

Objekt nr. 1

Objektet är identifierat i EBH-registret som ett potentiellt förorenat område, men har ej fått någon riskklass tilldelad. Objektet ligger ungefär 180 meter söder om planområdet. På platsen bedrivs mellanlagring av avfall med sorteringsstationer.

Objekt nr. 2

Objektet är identifierat i EBH-registret som ett potentiellt förorenat område, men har ej fått någon riskklass tilldelad. Objektet ligger ungefär 180 meter söder om planområdet. På platsen bedrivs primärt en avfallsdeponi, med icke-farligt och farligt avfall, men också mellanlagring av avfall med sorteringsstationer.

Objekt nr. 3

Objektet är identifierat i EBH-registret som ett förorenat område med riskklass 4. Här finns en äldre avslutad deponi, en aktiv deponi för icke farligt avfall samt en sluttäckt deponicell för farligt avfall. I deponin förvaras de förorenade massorna som kördes bort från Jungnerholmarna, vid den stora saneringen av området år 2002.

6.7.1.2 HISTORISK INVENTERING

För att kunna säkerställa markens lämplighet och utesluta eventuell risk för spridning av andra potentiella föroreningar inom planområdet har en historisk inventering gjorts. Detta för att kunna kartlägga hur bebyggelse- och vägstrukturer har förändrats historiskt, men också för att se hur utfylld mark eller eventuell tippning av mark skett i området.

Kommunens diaries

Enligt miljö- och byggnadsnämndens diaries över ärenden eller handlingar finns inga relevanta handlingar för aktuella fastigheter inom planområdet som kan vara intressant gällande potentiella föroreningar.

Historiska kartor och fotografier

Området för avfallsanläggningen är idag obebyggt, och den ekonomiska kartan från år 1944 visar att området i stort sett likadant ut som idag. Vägen fanns redan då som gick till bostadshuset med tillhörande ekonomibyggnad, som idag ligger direkt söder om planområdet. Stora delar av planområdet är därmed väl bevarat sedan väldigt lång tid tillbaka. Jordarterna i området består av postglacial sand och sandig morän och bergarten är granit. Det finns ingen utfyllnadsmark inom området som riskerar medföra en potentiell förorening.

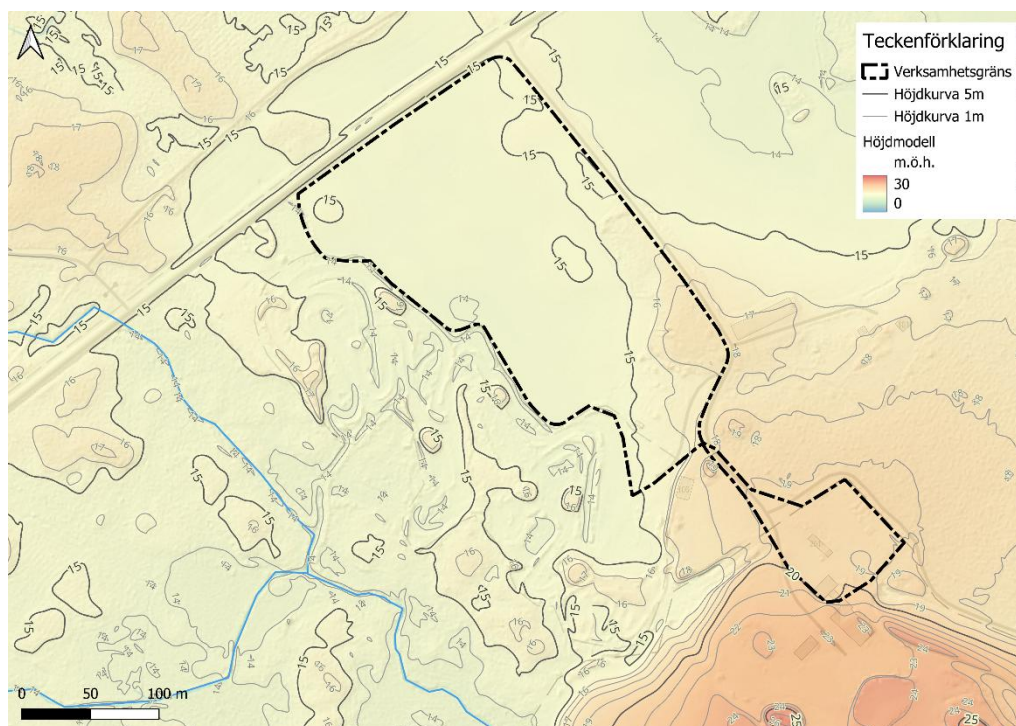
Samlad bedömning

Den samlade bedömningen för potentiella föroreningskällor inom planområdet som inte är kända,

baserat på den historiska inventeringen, är att kommunen bedömer att risk för potentiella föroreningskällor inom planområdet är mycket låg. Sett till bebyggelse- och vägstruktur över tid samt platsens geologiska förhållanden finns ingen indikation på att marken ska innehålla potentiella föroreningar.

6.8 HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Marken inom planområdet är flack med en svag lutning mot sydväst. I åkerkanten löper ett dike som kopplas samman med ett vattendrag längre söderut via dike/trummor.

Kartan visar topografiska förhållanden för planområdet med omgivning.

6.9 FYSISK MILJÖ

Planområdet består dels av åkermark, dels av en motorsportanläggning för motocross och enduro. Tillfartsvägen i östra planområdet leder till den befintliga avfallsanläggningen på Mörkeskog. Den leder också till bostadshuset öster om planområdet och till en motocrossbana som ligger väster om området. Marken vid motocrossbanan ägs av Mönsterås kommun och arrenderas av Timmernabbens Motorsportklubb. Här finns förutom banorna en föreningslokal samt tillhörande parkering.

Vid gränsen mellan motocrossanläggningen och den föreslagna ytan för avfallsanläggning finns ett mindre torrlagt dike.

6.10 KULTURMILJÖ

Inom planområdet finns inga kända kulturhistoriska lämningar eller miljöer enligt Riksantikvarieämbetets fornminnesregister. Fornlämningar har ett generellt lagskydd enligt kulturmiljölagen. Detta omfattar både kända fornlämningar och ännu inte registrerade lämningar, exempelvis sådana som upptäcks i samband med byggnadsarbeten. Skyddet omfattar även ofta ett område runt varje forn lämning. Länsstyrelsen är ansvarig för alla tillståndsfrågor som rör

fornlämningar, och då fornlämning berörs av markningrepp krävs alltid tillstånd från länsstyrelsen, enligt kulturmiljölagen.

6.11 TEKNIK

Planområdet ligger inom kommunens verksamhetsområde för vatten- och avloppledningsnät. E.ON Energidistribution AB har ledningar för elförsörjning i området.

Avfallshantering sker i området enligt kommunens avfallsplan och renhållningsordning.

6.12 TRAFIK

Genom planområdet går den befintliga tillfartsvägen som leder till Mörkeskogs nuvarande avfallsanläggning. Vägen leds in från Mönsteråsvägen som går mellan Mönsterås och Blomstermåla. Mönsteråsvägen ägs av Trafikverket som också är väghållare, och tillfartsvägen ägs av sköts av Mönsterås kommun.

Till planområdet finns en separerad gång- och cykelväg som går längs Mönsteråsvägen.

7 KONSEKVENSER

7.1 FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER

Fastigheterna som påverkas av detaljplanen är Kronobäck 15:1 och Kronobäck 1:6.

7.2 RIKSINTRESSE

Det finns inga riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken som påverkas av planförslaget.

7.3 HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

De åtgärder som medges i detaljplanen bedöms inte stå i konflikt med de grundläggande bestämmelserna för hushållning av mark- och vattenområden.

7.3.1 JORDBRUKSMARK

Genomförandet av planförslaget innebär att jordbruksmark tas i anspråk. Odlingsbar jord är grunden till livsmedelsproduktion eller betesmark för djur, och är en viktig naturresurs som är begränsad. När jordbruksmark exploateras tappas marken viktiga funktioner som inte kan återställas till vad det tidigare varit. Exploatering av den aktuella jordbruksmarken föreslås för att koppla samman samhällets södra delar. Genom att ta jordbruksmarken i anspråk kan det försvåra för djur- och växtlivet som får en mindre resurs att leva på, och vilda djur förflyttas till nya marker.

När jordbruksmark exploateras görs ett permanent ingrepp, där marken inte längre blir duglig till livsmedelsproduktion. Det finns möjlighet att omvandla skogs- eller betesmark till åkermark, men det är en kostsam process både ekonomiskt, arbets- och tidsmässigt.

Vid lämplighetsbedömningen av marken har jordbruksmarken, som ett nationellt intresse, ställts mot exploateringen av en avfallsanläggning som bedöms utgöra ett väsentligt samhällsintresse. Kommunen har i aktuellt planarbete bedömt att exploateringen väger tyngre sett till att kunna bidra till en hållbar samhällsutveckling i behovet av att utveckla ett välfungerande och lämpligt försörjningssystem. Det större sammanhållna jordbrukslandskapet riskerar inte att påverkas vid genomförandet av planförslaget, eftersom den aktuella åkermarken ligger avgränsat genom vägar samt ur ett större perspektiv av skogsmark. Översiktsplanen säkerställer att det sammanhållna jordbruket kan bevaras genom att dessa ytor ligger inom användningen *Landsbygd*. Kommunen gör därmed bedömningen att den totala livsmedelsproduktionen i Mönsterås kommun inte riskerar att ta påtaglig skada vid genomförandet av planen och att ändamålet med exploatering av marken väger tyngre än konsekvenserna.

Motiven där intressena ställs mot varandra finns i kapitel 6.3.1 *Jordbruksmark* samt i bilagan *Lokaliseringsutredning – Mönsterås återvinningscentral*, daterad 2024-10-30.

7.4 MILJÖKVALITETSNORMER

Kommunen gör bedömningen att planförslaget inte påverkar luft, buller eller vattenkvaliteten i området så att miljökvalitetsnormerna riskerar att överskridas eller försämrats.

7.4.1 LUFT

Planförslaget medger användning för avfallsanläggning som tillåter avfallshantering och återvinningscentral. Planförslaget beräknas inte medföra en ökad trafik till området, eftersom det bedöms generera samma mängd trafik som till den befintliga avfallsanläggningen. Damning kan

uppträda vid hantering av avfall. Utsläpp från maskiner och transporter bedöms ej ha stor betydelse. Den samlade bedömningen är att Mönsterås samhälle inte utgör en befolkningstäthet per kvadratkilometer som innebär att luftkvaliteten riskerar att överskrida nivåerna för gällande miljökvalitetsnorm.

7.4.2 VATTEN

Planförslaget säkerställer att infiltration och fördröjning av dagvatten från anläggningen sker på en särskild avsatt yta. Planförslaget riskerar inte att försämra vattenkvaliteten eller överskrida gällande miljökvalitetsnormer.

7.4.3 BULLER

Bullernivåerna i området bedöms inte medföra skadliga risker för människors hälsa och inte heller överskrida gällande miljökvalitetsnormer. Detaljplanen medger användningen teknisk anläggning för avfall vilket kommer att innebära en viss ökad omgivningsbuller i området, framför allt vid omlastning och behandling av avfall men också genom transporter till och från anläggningen. Det bedöms dock inte finnas någon risk för att miljökvalitetsnormen för buller överskrids.

För att säkerställa att riktlinjer för buller följs har en bulleruträkning gjorts. Läs mer under 7.6 Hälsa och säkerhet.

7.5 MILJÖ

7.5.1 STÄLLNINGSTAGANDE 4 KAP. 33 B § PLAN- OCH BYGGLAGEN (2010:900)

I samband med en ny detaljplan ska en bedömning göras om de åtgärder som planen medger kan orsaka en betydande miljöpåverkan. Om så är fallet ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) göras. Som stöd för kommunens ställningstagande har en undersökning om planförslaget antas medföra betydande miljöpåverkan upprättats och bifogas i planhandlingarna. Kommunens bedömning är att planen inte kommer att medföra en betydande miljöpåverkan. Ett särskilt beslut om betydande miljöpåverkan med tillhörande ställningstaganden redovisas i *Undersökning- om planen antas medföra betydande miljöpåverkan*, som upprättades den 19 februari 2026. Kommunen bedömer därmed att en strategisk miljöbedömning med en miljökonsekvensbeskrivning inte behöver tas fram.

7.5.2 STRANDSKYDD

Väster om planområdet rinner ett mindre vattendrag (WA22113055, Viss 2025) i sydlig riktning nedströms mot recipienten *Lövöområdet se namn*. Vattendraget har vid inmätning 2025 uppmätts ha en maximal bredd om 1,55 meter vid normalt medelvattenstånd.

Kommunen bedömer därmed att strandskyddat område inom 100 meter från vattendraget inte gäller, enligt 7 kap 13 § miljöbalken. Därmed finns ingen risk att planförslaget påverkar något strandskyddat område.

7.5.3 DAGVATTEN

Kommunen förespråkar, enligt antagen vattentjänstplan, lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD), vilket innebär åtgärder som syftar till att förhindra eller minska mängden dagvatten. Där LOD tillämpas leds dagvatten inte bort i ledning direkt från stupröret utan vattnet infiltreras vanligen i närliggande mark. Genom att tillämpa LOD minskar dagvattnets belastning på ledningsnät, reningsverk och recipienter. Vid lokalt omhändertagande kan grönytor utnyttjas för utjämning och rening. Andra exempel är växtbekladda tak och plattsättning med genomsläppliga fogar. Dagvatten från egen fastighet ska omhändertas lokalt.

Dagvatten från ny ÅVC föreslås samlas upp i en ny dagvattendamm inom verksamhetens område, för fördröjning och rening innan det släpps till dike för vidare transport till bäck söder om utredningsområdet. Flödet genom dagvattendammen bör begränsas för att erhålla en tillräcklig uppehållstid i dammen så att partiklar kan sedimentera. Detta kan åstadkommas med ett mer strypt utflöde vid mindre regn.

7.5.3.1 HANTERING AV LAK- OCH DAGVATTEN

Det dagvatten som uppstår vid befintlig återvinningsstation leds i nuläget via uppsamlingsdiken till en lakvattendamm som även hanterar lakvatten från både avslutade och aktiva deponiytor inom anläggningen. Vid behov pumpas lakvatten från lakvattendammen till Nynäs avloppsreningsverk för slutlig behandling.

När den gamla deponin är sluttäckt kommer sannolikt lakvattenmängderna tydligt minska. Vid en deponi som är avslutad och sluttäckt är målsättningen att det lakvatten som uppstår inte aktivt ska samlas in och behandlas utan det ska i stället hanteras med den geologiska barriären vid anläggningen. I praktiken är det sannolikt så att lakvattenmängderna de inledande åren efter det att sluttäckningen har färdigställts är för stora och riskerar att för snabbt passera igenom den geologiska barriären eller läcka vid sidan av denna. Det kommer därför troligen att behövas en insamling och behandling av lakvatten även en tid efter det att deponin har sluttäckts.

I och med att avfallsanläggningen lokaliseras till en ny plats uppstår dagvattnet vid anläggningen som är separerat från lakvattnet från deponin. Möjligheten att avleda dagvattnet till den befintliga lakvattendammen finns. Dock bedöms det inte vara lämpligt att avleda ett separerat dagvatten till det kommunala avloppsreningsverket. Sannolikt behöver en annan lösning sökas för dagvattnet till dess deponin är sluttäckt. Efter detta kan eventuellt en gemensam lösning anläggas för både lakvattnet och dagvattnet. Till dess ska dock en separat reningsanläggning för dagvattnet anläggas som möjliggör avledning till lokal recipient. Plankartan säkerställer ett område för dagvattenanläggning, förslagsvis en dagvattendamm i planområdets norra del. Ytvattnet i denna del av anläggningen avvattnats naturligt mot Kronobäcken.

Dagvattnet från anläggningen ska behandlas i en oljeavskiljare samt i dammen innan det avleds till detta dike. Dammen kan också fungera som branddamm vid anläggningen. Det ska också vara möjligt att tillfälligt stänga utloppet från dammen för att möjliggöra uppsamling av släckvatten vid en eventuell brand.

7.6 HÄLSA OCH SÄKERHET

7.6.1 BERÄKNING AV OMGIVNINGSBULLER

Bullernivåerna från deponiverksamheten vid den befintliga återvinningscentralen ligger så pass långt under Naturvårdsverkets riktvärden att dess kumulativa bullerpåverkan blir försumbar i beräkningspunkter och beräkningsfall där beräknade ljudnivåer från återvinningscentralen tangerar riktvärden.

Bullernivåer från intilliggande motorcrossbana är i flera fall så pass höga att det enskilda bullret, och kumulativa bullret tillsammans med buller från återvinningscentralen, överskrider 50 dBA vardagar dagtid och 45 dBA helger dagtid. Enligt praxis ska andra bullerslag bedömas utifrån respektive bedömningsgrunder. Då återvinningscentralen och deponin omfattas av riktvärden som avser ekvivalenta ljudnivåer, och motorcrossbanan av riktvärden som avser maximala ljudnivåer, finns det inga tillämpliga riktvärden för bedömning av kumulativa bullernivåer.

7.6.2 OLYCKOR

Byggnader och verksamheten inom planområdet ska placeras eller utformas så att skydd mot brandspridning uppnås. Detta granskas i samband med bygglovet.

7.6.3 ÖVERSVÄMNING

Planförslaget föranleder inte en utökad risk för översvämning, och ligger inte inom riskområde för översvämning på grund av kraftiga skyfall (100-års regn) eller havsnivåhöjningar (+3,05 meter över medelvattennivån enligt RH2000). Plankartan säkerställer att dagvattnet rinner från de hårdgjorda ytorna till en dagvattendamm för fördröjning och infiltration för att säkerställa att översvämningar inte uppstår.

7.6.4 EROSION, SKRED OCH RAS

Planförslaget riskerar inte att orsaka risk för erosion, skred eller ras.

7.7 NATUR OCH FYSISK MILJÖ

7.7.1 LANDSKAPSBILD

Landskapsbilden från Mönsteråsvägen och bostadstomten söder om planområdet kommer påverkas av planförslaget, där de öppna vyerna över åkerlandskapet istället ersätts av en avfallsanläggning. De olika intressena har vägts mot varandra, där kommunen bedömer att en ny anfallsanläggning, som utgör ett väsentligt samhällsintresse, väger tyngst och att påverkan på landskapsbilden i detta fall behöver accepteras.

7.8 KULTURMILJÖ

7.8.1 FORNLÄMNINGAR

Inga kända lämningar eller kulturhistoriskt värdefulla miljöer finns i närhet till planområdet. Fornlämningar har ett generellt lagskydd enligt kulturmiljölagen. Detta omfattar både kända fornlämningar och ännu inte registrerade lämningar, exempelvis sådana som upptäcks i samband med byggnadsarbeten. Skyddet omfattar även ofta ett område runt varje fornlämning. Länsstyrelsen är ansvarig för alla tillståndsfrågor som rör fornlämningar, och då fornlämning berörs av markgrepp krävs alltid tillstånd från länsstyrelsen, enligt kulturmiljölagen.

7.9 SOCIALA

Nya byggnader ska utformas enligt de bestämmelser som finns i lagar och förordningar gällande tillgänglighet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga.

Planförslaget bedöms medföra små positiva konsekvenser för den sociala aspekten eftersom en ny mötesplats i Mönsterås samhälle möjliggörs. En återvinningscentral kan fylla en viktig funktion som mötesplats, som skapar möjlighet för spontana eller bestämda möten, integration och betraktning av andra människor vilket är betydande för att stärka samhällets sociala aspekter inom bland annat folkhälsa och demokrati.

7.9.1 BARN

Planförslaget bedöms inte ge upphov till betydande negativ påverkan utifrån barnets bästa. Ytterligare utredning eller kompensationsåtgärd bedöms inte vara aktuell. Motivet till ställningstagandet stöds av *Prövning av barnets bästa* daterad 2025-06-05.

Inom planområdet finns anläggning för motorsport, med inriktning på motocross och enduro. Föreningen som håller till på anläggningen hade år 2024 101 medlemmar, varav ungefär 46 procent

är barn och ungdomar. Planförslaget anses medföra små positiva konsekvenser utifrån barnets bästa eftersom motocrossbanan detaljplanläggs och säkerställer därmed verksamhetens lokalisering för framtida verksamhet.

7.10 TEKNIK

Planförslaget föranleder en utbyggnad av det kommunala ledningsnätet för vatten och avlopp. Ledningar och anslutningar till ny bebyggelse behöver kopplas på det befintliga nätet för vatten och spillvatten.

För elledning i mark får byggnad eller annan anläggning inte utan ledningsägarens medgivande och lämnade instruktioner uppföras på närmre avstånd än 3 meter från markkabel. Kablarnas exakta lägen måste säkerställas innan eventuellt markarbete påbörjas. E.ON Energidistribution AB har markförlagda ledningar inom detaljplaneområdet. De bör beredas möjlighet till insyn vid i det fortsatta arbetet vid eventuell projektering inför byggnation.

Eventuella kostnader i samband med planens genomförande så som flytt eller ändring av befintliga ledningar eller anläggningar blir föremål för diskussion med exploatören.

7.11 TRAFIK

En anläggning för återvinning och avfall genererar motortrafik, både persontrafik och arbetsfordon. Den allmänna trafiken ska ledas in till anläggningen från tillfartsvägen, som ligger inom kvartersmark för avfallsanläggningen, och trafikflödet ska ske så att privata besökare och arbetsfordon/tunga fordon är åtskilda från varandra inne på anläggningen för att skapa en tydlighet och trygghet. Sikten vid utfarten från tillfartsvägen till Mönsteråsvägen bedöms vara god då landskapet i området är öppet och flackt med lite växtlighet. Planförslaget säkerställer att inga byggnader placeras närmre Mönsteråsvägen än 30 meter, och därmed håller sikten klar.

En avfallsanläggning genererar vanligtvis inte trafik med gång eller cykel eftersom avfallet ofta är otympligt och kräver bil eller släp. Det finns dock goda möjligheter att ansluta området till kommunens gång- och cykelnät mellan Mönsterås och Blomstermåla samhällen.

8 GENOMFÖRANDEFRÅGOR

8.1 FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR

8.1.1 FÖRÄNDRAD FASTIGHETSINDELNING

Mönsterås kommun äger del av fastigheten Kronobäck 1:8 sedan år 2024 som genom fastighetsreglering, marköverföring, har tillfallit Kronobäck 15:1. Kommunen avser att köpa fastigheten Kronobäck 1:6 och fastighetsreglera marken till Kronobäck 15:1.

8.1.2 RÄTTIGHETER

Inom planområdet finns rättigheter för elledningar från E.ON.

Det har tidigare funnits ett jordbrukararrende för åkermarken inom planområdet. Arrendet är uppsagt.

Det finns ett lägenhetsarrende för motorcrossbanan (Timmernabbens MSK). Avtalet ska revideras men kvarstå.

Det har tidigare funnits ett lägenhetsarrende för miljö- och containertransporter LBC. Arrendet har upphört sedan tidigare.

Fastigheten Kronobäck 1:6 (bostadsfastigheten inom planområdet) har rättigheter för VA och elledningar som belastar fastigheten Kronobäck 15:1. Det finns även ett servitut för vägändamål för fastigheten Kronobäck 1:6 som belastar fastigheten Kronobäck 15:1.

8.2 TEKNISKA FRÅGOR

8.2.1 TEKNISKA ÅTGÄRDER

Dagvattenanläggning behöver anläggas enligt dagvattenutredning.

8.2.2 UTBYGGNAD VATTEN OCH AVLOPP

Planområdet har samma anslutningspunkt för VA som tidigare ÅVC.

8.3 EKONOMISKA FRÅGOR

8.3.1 PLANEKONOMISK BEDÖMNING

Mönsterås kommun bekostar all bebyggelse och anläggning inom kvartersmark för avfallsanläggning i planförslaget.

8.3.2 PLANAVGIFT

Kommunen avser inte att ta ut planavgift.

8.3.3 ERSÄTTNINGSANSPRÅK

Kommunens bedömning är att planförslaget kan innebära att ersättningsanspråk kan föränlidas enligt 14 kap 13§ och 14 kap 15§ PBL

8.3.4 DRIFT ALLMÄN PLATS

Planförslaget föreslår ingen ny allmän plats.

8.3.5 KOSTNAD GENOMFÖRANDE

Budget för den nya återvinningscentralen är 70 miljoner kronor.

8.3.6 DRIFT VATTEN OCH AVLOPP

Kostnader avseende VA bekostas av verksamhetsutövaren.

8.4 ORGANISATORISKA FRÅGOR

8.4.1 EXPLOATERINGSAVTAL

Kommunen avser inte att upprätta exploateringsavtal i samband med planprocessen.

8.4.2 MARKANVISNING

Kommunen avser inte att upprätta markanvisningsavtal i samband med planprocessen.

8.4.3 TIDPLAN

Den nya återvinningscentralen planeras vara färdig under 2029.

Detaljplanens genomförandetid är 5 år från det datum då planen fått laga kraft. Genomförandetiden bedöms vara en rimlig tidsrymd för att genomföra och exploatera området.

Under genomförandetiden har fastighetsägare eller exploatörer rätt att efter ansökan om bygglov få bygga i enlighet med detaljplanen. När genomförandetiden gått ut finns möjlighet att ändra eller upphäva planen.

9 MEDVERKANDE TJÄNSTEPERSONER

Detaljplanen har framtagits i samverkan med berörda tjänstepersoner från Mönsterås tekniska förvaltning.

Mönsterås den 25 februari 2026

Samhällsbyggnadsavdelningen,

Frida Emtorp,
Planarkitekt

Lisa Wändesjö,
Planarkitekt

Henrik Eriksson
Samhällsbyggnadschef

Tekniska förvaltningen

Postadress Mönsterås kommun, Box 54, 383 22 Mönsterås
Besöksadress Kvarngatan 2, Mönsterås **Telefon** 010-353 70 00
E-post teknisk@monsteras.se **Webbplats** monsteras.se